

Ημέρα Σταδιοδρομίας της 8ης Μαΐου 2025

Ονοματεπώνυμο: Άλκη-Κυριακή Δίμιζα

Ιδιότητα: Φιλολόγος, M.Ed. – Συντονίστρια Φιλολόγων, 7^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Καλαμάτας / Ομιλήτρια Ημέρας Καριέρας

Ημερομηνία εκφώνησης: 8^η Μαΐου 2025

Τόπος: ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ, Καλαμάτα

Θέμα Ομιλίας: «Ο φιλόλογος στη σχολική αίθουσα τον 21^ο αιώνα»

Καλημέρα σας.

Είμαι η Άλκη Δίμιζα, είμαι φιλόλογος στο 7^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Καλαμάτας και χαίρομαι πολύ που βρίσκομαι σήμερα μαζί σας — και στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Ξέστερνου που μου έδωσε την ευκαιρία να μοιραστώ μαζί σας σκέψεις και εμπειρίες που μπορεί να σας φανούν χρήσιμες, που μπορεί να σας βοηθήσουν να αποκτήσετε μια πιο καθαρή εικόνα για το τι σημαίνει να είσαι φιλόλογος σε σχολική αίθουσα σήμερα, τι να περιμένετε και πού να επενδύσετε τις δυνάμεις σας.

Δεν θα ωραιοποιήσω την πραγματικότητα: το να διοριστεί κανείς στη δημόσια εκπαίδευση σήμερα δεν είναι εύκολο. Ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος και η αναμονή πολλές φορές μακροχρόνια. Όμως η προσπάθεια αξίζει. Κι όταν τελικά σταθείς μπροστά στην πρώτη σου τάξη, όλα βρίσκουν νόημα.

Ήμουν κάποτε στη θέση σας. Σπούδασα φιλολογία γιατί αγαπούσα την ανάγνωση, τις ιστορίες, τα κείμενα και τους γρίφους τους. Δεν φανταζόμουν όμως τότε τι ακριβώς σήμαινε να είσαι φιλόλογος στην πράξη, μέσα σε μια σχολική τάξη, με εφήβους που άλλοτε διψούν για νόημα κι άλλοτε δοκιμάζουν τα όριά σου.

Σήμερα γνωρίζω ότι η φιλολογία δεν είναι μόνο γνωστικό αντικείμενο· είναι και τρόπος να στέκεσαι στον κόσμο. Και όταν αυτός ο τρόπος συναντά την πράξη, τότε αρχίζει η πραγματική επαγγελματική διαδρομή.

Θα μοιραστώ, λοιπόν, μαζί σας όσα έμαθα σε αυτή τη διαδρομή.

Ποιος είναι ο ρόλος του φιλόλογου στο σχολείο;

Πολλοί φαντάζονται τον φιλόλογο ως έναν παραδοσιακό εκπαιδευτικό, κλεισμένο σε μια σχολική αίθουσα, καθηλωμένο σε ένα παλιό βιβλίο και σε έναν πίνακα με κιμωλία. Η πραγματικότητα όμως είναι πολύ διαφορετική — και πολύ πιο δυναμική.

Ο ρόλος του είναι πολυδιάστατος: κινείται ανάμεσα στη γνώση και στην προσωπική σχέση, ανάμεσα στο γνωστικό αντικείμενο και στις ανάγκες των εφήβων. Διδάσκει πώς να γράφουμε, πώς να διαβάζουμε και —ίσως το πιο δύσκολο— πώς να σκεφτόμαστε με κριτικό πνεύμα και να

εκφραζόμαστε με τρόπο δημιουργικό. Παράλληλα, μεταφέρει αξίες: τον σεβασμό, την ελευθερία της έκφρασης, την κατανόηση της διαφορετικότητας. Μέσα από τα κείμενα, αλλά και τη στάση του.

Ο φιλόλογος δεν είναι —και δεν πρέπει να είναι— ένας κλεισμένος στην τάξη δάσκαλος της θεωρίας. Το έργο του δεν σταματά στο κουδούνι. Σχεδιάζει δράσεις που συνδέουν το σχολείο με την κοινωνία, ανοίγει το μάθημα στον κόσμο: οργανώνει σχολικά φεστιβάλ, συμμετέχει σε πολιτιστικά δίκτυα, προσκαλεί καλλιτέχνες και επιστήμονες στην τάξη, συνεργάζεται με τοπικούς φορείς, δημιουργεί εκδηλώσεις που φέρνουν τους μαθητές σε αληθινή επαφή με τη ζωή. Η φιλολογία, όταν συναντά τη δημόσια σφαίρα, παύει να είναι ένα απομονωμένο αντικείμενο· γίνεται κοινωνικός λόγος, καλλιέργεια, πολιτισμός σε δράση.

Ο φιλόλογος ως δημιουργός και φορέας καινοτομίας

Ο φιλόλογος σήμερα είναι ένας **δημιουργικός επαγγελματίας**. Είναι εκείνος που μπορεί να μετατρέψει ένα λογοτεχνικό κείμενο σε αφορμή για θεατρικό δρώμενο, ένα μάθημα γραμματικής σε ψηφιακό παιχνίδι, μια άσκηση κατανόησης σε podcast ή αφηγηματικό βίντεο.

Με εργαλεία όπως **τα ψηφιακά μέσα, την αφήγηση, την δημιουργική γραφή, το θεατρικό παιχνίδι, τις διαθεματικές δράσεις**, ο φιλόλογος διαμορφώνει ένα ζωντανό, συμμετοχικό μάθημα που μιλά στη γλώσσα των μαθητών — χωρίς να χάνει το βάθος του περιεχομένου.

Αυτό κάνει το επάγγελμα συναρπαστικό: μπορείς να **δημιουργήσεις δικά σου υλικά, να σχεδιάσεις πρωτότυπες δράσεις**.

Το σχολείο δεν είναι στατικό. Κι αν κάτι το κινεί μπροστά, είναι οι εκπαιδευτικοί που τολμούν να φανταστούν αλλιώς το μάθημα. Σε αυτό το πεδίο, ο φιλόλογος έχει πολλές δυνατότητες — και πολύ χώρο για να αφήσει το δικό του αποτύπωμα.

Ποιες είναι οι απαιτήσεις του επαγγέλματος;

Ο φιλόλογος στο σχολείο — έχετε ήδη καταλάβει — καλείται να ισορροπήσει ανάμεσα σε πολλές απαιτήσεις — επιστημονικές, παιδαγωγικές, ψυχολογικές και διοικητικές.

Αρχικά, σε επιστημονικό επίπεδο, χρειάζεται βαθιά γνώση του αντικειμένου: της γλώσσας, της λογοτεχνίας, της ιστορίας. Όμως αυτό δεν αρκεί. Πρέπει να μπορεί να μετασχηματίσει αυτή τη γνώση σε μάθημα — να την προσαρμόσει στις ανάγκες κάθε ηλικίας, κάθε ομάδας μαθητών. Να διδάξει με τρόπο κατανοητό, ελκυστικό, και ταυτόχρονα ακριβή.

Πέρα από τη γνώση, όμως, έρχεται και η **παιδαγωγική, ψυχολογική διάσταση**: χρειάζεται ενσυναίσθηση, σταθερότητα, διαχείριση συμπεριφορών, κατανόηση της εφηβείας. Ο φιλόλογος καλείται να δημιουργήσει κλίμα ασφάλειας και εμπιστοσύνης μέσα στην τάξη — να αντιμετωπίσει καθημερινά μικρές ή μεγαλύτερες προκλήσεις, από την αδιαφορία μέχρι τον σχολικό εκφοβισμό.

Υπάρχουν και **διοικητικά καθήκοντα**: συμμετοχή σε συλλόγους, συνεδριάσεις, προγραμματισμοί, αξιολογήσεις, σχολικά έγγραφα. Όλα αυτά απαιτούν οργάνωση, υπομονή, διαχείριση χρόνου.

Ο σύγχρονος φιλόλογος πρέπει να **επιμορφώνεται, να μαθαίνει διαρκώς**: να ενημερώνεται για νέες διδακτικές προσεγγίσεις, να αξιοποιεί ψηφιακά εργαλεία, να προσαρμόζεται σε νέες συνθήκες και απαιτήσεις. Όχι μόνο για να καλύψει τις αυξανόμενες απαιτήσεις του σχολείου, αλλά και για να εξελίσσεται ως επαγγελματίας και ως άνθρωπος.

Το πιο σημαντικό όμως είναι η **διάθεση για συνεχή αυτομόρφωση**: το να διαβάζεις, να πειραματίζεσαι, να ανταλλάσσεις εμπειρίες με συναδέλφους, να κρατάς το βλέμμα σου στραμμένο στο έξω και το μπροστά.

Προκλήσεις, πραγματικότητα και ανταμοιβή

Η καθημερινότητα του φιλόλογου στο σχολείο είναι γεμάτη ένταση, απρόοπτα και συχνά απαιτεί ψυχική ανθεκτικότητα. Η διαχείριση τάξεων με ανομοιογενές μαθητικό δυναμικό, η έλλειψη χρόνου, οι συνεχείς διοικητικές υποχρεώσεις και η πίεση για αποτελέσματα είναι μέρος της πραγματικότητας. Ο φιλόλογος καλείται να ανταποκριθεί όχι μόνο ως επιστήμονας, αλλά και ως άνθρωπος με υπομονή και συναισθηματική ευφυΐα.

Μια από τις βασικές προκλήσεις είναι η **συναισθηματική φθορά**: όταν νοιάζεσαι πραγματικά για τους μαθητές σου, φέρνεις μέσα σου και τις δυσκολίες τους. Χρειάζεται, λοιπόν, να μάθεις να στηρίζεις —χωρίς να εξαντλείσαι. Να δίνεις —χωρίς να αδειάζεις.

Υπάρχουν μέρες που όλα πηγαίνουν στραβά, που αναρωτιέσαι αν έχει νόημα. Αλλά υπάρχουν και εκείνες οι μέρες που ένας μαθητής λέει κάτι απροσδόκητα βαθύ, που μια τάξη ενώνεται γύρω από ένα κείμενο, που νιώθεις πως κάτι μετακινήθηκε — έστω και λίγο. Είναι οι μικρές, αθόρυβες νίκες που δεν καταγράφονται σε βαθμούς ή αξιολογήσεις — αλλά μένουν.

Ο φιλόλογος έχει το προνόμιο να δουλεύει με **τον λόγο και τον άνθρωπο** — τα δύο υλικά από τα οποία πλάθεται ο πολιτισμός. Μέσα στην τάξη, μπορεί να καλλιεργήσει τη σκέψη, να αναδείξει φωνές, να εμπνεύσει ευαισθησία και κριτική ματιά. Και αυτό είναι πολύ περισσότερο από απλή διδασκαλία· είναι **σχέση, δημιουργία, μεταμόρφωση**.

Η πραγματικότητα είναι απαιτητική, ναι. Αλλά μέσα στις προκλήσεις υπάρχουν ευκαιρίες για **προσωπική ανάπτυξη, για επαγγελματική δημιουργία**, και —ίσως το πιο σημαντικό— για **πραγματική επίδραση σε ανθρώπους**.

Η μεγαλύτερη ομορφιά σε αυτό το επάγγελμα είναι ότι, χωρίς πολλές φορές να το καταλάβεις, **γίνεσαι σημείο αναφοράς** στη ζωή κάποιου παιδιού. Κι αυτό είναι ανεκτίμητο.

Αν βρίσκεστε σήμερα εδώ και σκέφτεστε το μέλλον σας ως φιλόλογοι, τότε έχετε ήδη κάνει ένα πρώτο βήμα: να αναρωτηθείτε ποιος είναι ο δικός σας ρόλος στον κόσμο.

Η φιλολογία δεν είναι ένας εύκολος δρόμος, αλλά είναι βαθιά ανθρώπινος. Δεν προσφέρει έτοιμες συνταγές επιτυχίας, αλλά σας καλεί να χτίσετε τις δικές σας διαδρομές. Μέσα από τη γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία, μπορείτε να σταθείτε σε θέσεις που έχουν ουσία: να εμπνεύσετε, να εκπαιδεύσετε, να γράψετε, να επιμεληθείτε, να δώσετε φωνή σε ιδέες και ανθρώπους.

Αν αγαπάτε τον λόγο και τον άνθρωπο — τότε η φιλολογία/εκπαίδευση έχει χώρο για εσάς. Και σας χρειάζεται.

Μην φοβάστε τις προκλήσεις. Αναζητήστε πού συναντιούνται οι γνώσεις σας, οι αξίες σας και αυτό που σας συγκινεί. Εκεί βρίσκεται ο προσωπικός σας επαγγελματικός προσανατολισμός. Και από εκεί ξεκινούν τα πιο ουσιαστικά πράγματα.

Σας ευχαριστώ πολύ.